

УДК 33

Є.А. МАРСАК, В.М. БІЛЯВСЬКИЙ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджені сучасні тренди світової біржової діяльності та проаналізовано реалії роботи національних бірж, розглянуто чинники негативного впливу на біржову діяльність в Україні та перспективи вирішення проблемних питань. Стан біржової галузі в Україні значно поступається світовим показникам, майже не використовуються сучасні світові тенденції, що відображається на ефективності діяльності національних бірж. Причиною такої ситуації є низка проблем, притаманних саме українській економіці, серед яких прогалини в державному нормативно-правовому регулюванні. Проте, існують шляхи подолання цих проблем, які визначені у даній статті, і, які потребують подальшого глибинного вивчення та впровадження у практичній діяльності.

Ключові слова: біржа, біржова торгівля, біржова діяльність, біржовий ринок.

В статье исследованы современные тренды мировой биржевой деятельности и проанализированы реалии работы национальных бирж, рассмотрено факторы негативного влияния на биржевую деятельность Украины и перспективы решения проблемных вопросов. Состояние биржевой отрасли в Украине значительно отстает от мировых показателей, практически не используются современные мировые тенденции, что отражается на эффективности деятельности национальных бирж. Причиной такой ситуации является череда проблем, свойственных именно украинской экономике, среди которых недочеты в государственном нормативно-правовом регулировании. Но существуют пути решения этих проблем, которые обозначены в данной статье, и, которые требуют дальнейшего глубокого изучения и внедрение в практической деятельности.

Ключевые слова: биржа, биржевая торговля, биржевая деятельность, биржевой рынок.

The article explores the modern trends of world stock exchange activity and analyzes the realities of the national exchanges, considers the factors of negative impact on the stock exchange activity of Ukraine and the prospects for solving problematic issues. The state of the exchange industry in Ukraine lags significantly behind world indicators; modern world trends are practically not used, which affects the efficiency of national exchanges. The reason for this situation is a series of problems specific to the Ukrainian economy, among which are flaws in the state legal regulation. But there are ways to solve these problems, which are outlined in this article, and which require further in-depth study and implementation in practice.

Key words: exchange, exchange trading, exchange activity, exchange market.

Вступ. В сучасному світі біржова діяльність є надзвичайно популярною. За останні роки спостерігається черговий етап укрупнення біржового бізнесу. Хоча, не зважаючи на пильну увагу, яку привертають на себе біржі, вони складають лише невелику частину світової економічної системи. Уявлення про біржову діяльність суттєво змінюється у провідних країнах світу, які є світовими фінансовими центрами і задають вектори розвитку глобальним фінансам. Міжнародні фінансові ринки дуже швидко переросли у глобальні, що породило процес розширення кордонів конкуренції [7]. Публічні компанії та інвестори все більше і більше прагнуть потрапити на міжнародні ринки капіталу. Відповідно до чого відбувається розростання бірж та конкурентна боротьба між ними за величину мобільного іноземного капіталу, який буде залучено.

Актуальність дослідження. За досвідом світової практики біржова діяльність відіграє одну з провідних ролей у інфраструктурі розвинутої ринкової економіки та виконує функції складного саморегулюючого механізму залучення та перерозподілу матеріальних та грошових ресурсів. Проте, на сучасному етапі розвитку в Україні біржова діяльність характеризується низькою ефективністю. Причиною цього слугують такі фактори, як: економічна криза, що виражається у падінні обсягів виробництва та споживання вітчизняних біржових товарів; відставанням нормативно-правової бази з питань регулювання біржової діяльності; відсутністю сприятливих умов для ефективного здійснення посередницької діяльності на біржах тощо. Це обумовлює актуальність досліджуваного питання та

визначає необхідність вивчення та аналізу сучасних світових тенденцій біржової діяльності та оцінки вітчизняних реалій. Оскільки, рівень розвитку біржової торгівлі в різних аспектах напряду впливають на рівень розвитку фінансової сфери в країні та економіки загалом.

Мета дослідження. Дослідити сучасні тенденції біржової діяльності, існуючі проблеми та подальші перспективи розвитку, а також проаналізувати сучасний стан біржового ринку в Україні.

Аналіз основних досягнень і літератури. Свій вклад у дослідження та розвиток поняття біржової діяльності зробили такі відомі науковці, як: Ф. Кене у своїй праці «Економічні таблиці» 1758 р., де він зробив спробу наукового аналізу суспільного капіталу; А. Сміт у роботі «Дослідження про природу та причини багатства народів» 1776 р. розвинув концепцію вартості сукупного суспільного продукту, який складається з доходів, що приносять капітал, земля та праця; а також Д. М. Кейнс («Загальна теорія зайнятості, проценту і грошей», 1948 р.), К. Маркс та Ф. Енгельс [11, С.68].

Не можна заперечувати і того факту, що у сучасному світі велика кількість вітчизняних та зарубіжних дослідників займаються вивченням питання біржової діяльності, тенденцій та перспектив її розвитку тощо. У даному дослідженні аналізувалися праці І.М. Сотника, Л.М. Таранюка, Л.А. Чалдаєва, Н.Р. Кубрак, С.М. Ткач, Т.В. Пепа, Т.І. Пішеніна, І.Р. Урбан, В.В. Лавринович, Т. Мухаметшина, А.М. Одарченко, К.В. Сподар, О.О. Лісніченко та

© Є.А. Марсак, В.М. Білявський, 2019

інші.

Виклад основного матеріалу. Першим кроком у Дослідженні питань розвитку біржової діяльності необхідно розглянути теоретичні засади поняття, що вивчається. У працях І.М. Сотника та Л.М. Таранюка поняття «біржа» визначається, як «...установа, що створюється для забезпечення регулярного функціонування організованої торгівлі товарів, валют, цінних паперів та похідних фінансових інструментів, а також відповідного оформлення угод купівлі-продажу» [9, С.75].

За визначенням Т. В. Пепа біржова діяльність – це «...специфічна форма організації торгівлі в умовах розвинутої ринкової економіки» [8, С.9-10].

Стаття 278 Господарського кодексу України [3] визначає торгово-біржову діяльність як: «...організацію та регулювання торгівлі шляхом надання послуг суб'єктам господарювання у здійсненні торговельних операцій спеціально створеною господарською організацією – біржею».

Як правило, регулювання біржовою діяльністю здійснюється органами чи організаціями, які уповноважені на виконання регулювання (державні органи регулювання, уповноважені організації професійних учасників біржового ринку, суспільні (громадські) організації), а також за допомогою внутрішніх та зовнішніх нормативних документів (устав, правила та розпорядження, державні нормативно-правові акти, міжнародні угоди тощо). До органів державного регулювання біржового ринку України відносяться [1, С.20-21]:

- комісія з цінних паперів і фондового ринку;
- комісія товарних бірж;
- міністерство економіки;
- комітет антимонопольної політики;
- фонд державного майна України;
- інші державні органи.

Нормативно-правовою основою регулювання біржової діяльності в Україні базується на діючих законах, постановах, положеннях і указах, з яких основними є:

- Цивільний кодекс України;
- Господарський кодекс України;
- Закон України «Про товарну біржу» від 10.12.1991 (зі змінами і доповненнями від 26.01.1993 р.);
- Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12.1994 р. (зі змінами і доповненнями від 01.01.2007 р.);
- Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р.

Задля більш глибокого розуміння поняття біржової діяльності та дослідження її як складної багаторівневої структури необхідно розглянути принципи її ефективного функціонування. Тому перед усім визначимо функції, які виконує біржа [4], а саме: організація біржових зборів для проведення публічних торгів (організація біржових торгів, розробка правил біржової торгівлі, матеріально-технічне забезпечення торгів, кваліфікований апарат біржі); розробка біржових контрактів (стандартизація вимог до якісних характеристик біржових товарів, стандартизація розмірів партій товарів, створення

єдиних вимог до розрахунків за біржовими угодами); вирішення спорів за біржовими угодами; виявлення та регулювання біржових цін; біржове страхування (хеджування) учасників біржової торгівлі від несприятливих для них коливань цін; гарантування виконання угод шляхом клірингу та розрахунків; інформаційна діяльність біржі.

Різниця у підходах у різних країнах світу до питання про учасників біржової діяльності, мети функціонування бірж та операцій, які на ній здійснюються, призвела до поділу бірж за такими видами [5, С.10-11]:

- валютні біржі, тобто такі, на яких здійснюються валютні операції із вільного продажу та купівлі валют різних держав на основі котирувань (курсів співвідношень). Валютні біржі можна віднести до числа найліквідніших бірж. Особливостями саме такого виду бірж є: по-перше, той факт, що співвідношення курсів валют на біржі (котирування) багато в чому залежать від економічного стану в країнах-емітентах та є відображенням купівельної спроможності валют; а, по-друге, процес встановлення реального ринкового курсу тієї чи іншої національної чи іноземної валюти, який відбувається саме на базі валютної біржі;

- товарні біржі, що представлені у вигляді ринків, які, функціонуючи на регулярній основі, є місцем проведення оптового продажу товарів з певними характеристиками. На таких біржах, як правило, використовується принцип чистої конкуренції, а всі товари є легкозамінними за рахунок своєї однорідності. На сьогоднішній день існує близько 100 видів біржових товарів, які класифікуються за різними групами (сировина, метали, текстильна сировина, харчові продукти тощо). В залежності від того, що реалізується на товарній біржі, вони можуть бути спеціалізованими (мати вузьку товарну спрямованість) та універсальними;

- фондові біржі, на яких здійснюється торгівля цінними паперами, є одним з найважливіших фінансових інститутів, що підтримує ринок цінних паперів. Вони являють собою місце як для первинного продажу цінних паперів, так і для їх наступного перепродажу. Забезпечення ліквідності фінансових вкладів та природне регулювання ринку цінних паперів відбувається саме за рахунок проведення торгів на фондових біржах. Списки найбільших фондових бірж регулярно оновлюються відповідно до їхньої ринкової капіталізації. В торгах на фондових біржах можуть приймати участь як дилери, так і безпосередньо брокери;

- біржі криптовалют існують у вигляді торговельних площадок, на яких відбувається обмін електронних грошових одиниць на інші електронні валюти або на державні валюти різних країн. Особливістю таких бірж є те, що з допомогою них відбувається обмін електронної валюти на реальну або отримання більшої кількості грошей в іншій електронній валюті. Біржі криптовалют поділяються на два типи (ті, на яких укладаються угоди виключно у біткоїнах та основних форках; ті, на яких укладаються угоди між біткоїнами та їхніми форками

і світовими національними валютами);

- біржа праці являє собою державну посередницьку структуру між найманою робочою силою та роботодавцями. Такі біржі є механізмом, що діє на ринку праці та регулює певні його процеси. За допомогою біржі праці держава здійснює вплив на ситуацію на ринку праці, яка склалася, зокрема регулює рівень безробіття та сприяє зайнятості осіб, які є тимчасово не працевлаштованими. Важливим моментом в діяльності такої біржі є вивчення попиту на робочу силу та його структури, а також аналіз наявної на ринку пропозиції. Ще однією функцією біржі праці є ведення статистики та виплата грошової допомоги безробітним.

В останні роки в Україні було зареєстровано більше 500 бірж (без урахування фондових), з яких товарно-сировинних – близько 70%, натомість у багатьох країнах світу функціонує тільки одна біржа (в таких, як, наприклад, Швейцарія, Швеція, Нідерланди), в Англії налічується 5 бірж, у США – 11 фондових і 30 товарних [9, С.77]. Такі данні свідчать про те, що широка біржова діяльність в нашій країні призводить до зниження ефективності роботи даних організацій за своїм призначенням (ефективно з більш ніж 500 бірж на території України змогли працювати лише 11 бірж), і гальмування їхньої роботи як рушійного механізму функціонування економіки, що є негативним фактором впливу.

Задля того, щоб отримати пояснення причин такої суттєвої різниці між світовою біржовою діяльністю та біржовою діяльністю в Україні необхідно проаналізувати сучасні світові тренди та порівняти їх із ситуацією в нашій країні.

Так згідно із різними статистичними джерелами [2] в багатьох країнах світу спостерігається тенденція до поєднання найбільших біржових операторів з вертикальною інтеграцією більшості функцій (клірингових, депозитарних та розрахункових послуг, які раніше надавали окремі незалежні організації) або всіх видів діяльності в рамках єдиної групи компаній. Ще одним сучасним трендом вважається розширення кількості фінансових інструментів, які використовуються на біржах, як шляхом запуску нових інструментів на вже існуючих торговельних платформах, та і через придбання біржами готових торгових площадок для доповнення своєї діяльності. У біржовій галузі не рідким в сучасному світі є розвиток продуктів, які були створені на основі ринкових даних, наприклад, індексів, що призначені для пасивного інвестування та ті, які враховують потреби різномунітних фондів. Така тенденція пов'язана з міжбіржовою конкуренцією в неторгових сервісах. Тренд, пов'язаний із побудовою мостів між біржами та глобалізацією доступу на ринки інвесторів стає все більш популярним. Так, наприклад, в березні 2018 р. була завершена угода з купівлі Європейською біржею Euronext Ірландської фондової біржі, що призвело, таким чином, до збільшення кількості площадок Euronext у різних країнах Європи до шести. Завдяки створенню торгово-клірингово мосту між Шархайською та Гонконгською фондовими біржами в чотири рази були збільшені денні квоти на торгівлю акціями. Ще однією популярною тенденцією

сучасності є використання на ринку капіталу штучного інтелекту та хмарних сервісів.

До основних гравців світової біржової діяльності можна віднести такі, як: Лондонська фондова біржа, Нью-Йоркська фондова біржа, Біржа NASDAQ, Чикагська товарна біржа, Німецька біржа. Гонконгська фондова біржа, Валютна платформа EBS.

Аналіз законодавчого регулювання діяльності бірж в Україні свідчить про недостатній рівні забезпечення цієї сфери господарювання на сьогоднішній день. Формування національного інституту біржової діяльності відбувається дуже повільно, оскільки на відміну від світового досвіду в нашій країні відбувається спочатку створення бірж, а вже потім побудова інституту. Не має і міцної брокерської індустрії, без чого не може бути ефективного біржового ринку в Україні [1, С.25-26].

За думкою більшості трейдерів та аналітиків національний фондовий ринок потребує серйозного та масштабного реформування на законодавчому рівні, оскільки він значно відрізняється від розвинутих ринків, перш за все, відсутністю сучасних технологічних можливостей. Використання старих правил біржових торгів в Україні, які були прийняті ще у 90-ті роки минулого століття, та застосування старих технологічних рішень спричиняє наявність слабких конкурентних переваг у світовій боротьбі за інвесторів та великих гравців на ринках капіталу. Також в Україні не проводиться моніторинг тенденцій зовнішніх фондових індексів для організації успішної роботи місцевих бірж і в цілому українського ринку. Через це кожного року бюджет України втрачає мільйони гривень від не проведених реформ національного ринку цінних паперів та колективного інвестування. Обсяги торгів на національних ринках, за думками експертів, можуть бути збільшені у 100 разів за рахунок залучення коштів на внутрішньому ринку колективного інвестування, а також за рахунок розробки Національної програми реформування ринків капіталу України, впровадженню Стратегії створення єдиної інформаційної бази емітентів цінних паперів із забезпеченням вільного доступу до неї інвесторів та створенню Концепції заснування державного фонду компенсації процентних ставок за кредитами, виданими в пріоритетні галузі економіки. Такі дієві способи регулювання та вдосконалення біржової діяльності вдало застосовані на прикладах західних партнерів [10].

До факторів деградації біржового ринку, які виникають через неякісне державне регулювання, можна віднести наступне [12]:

- податкові переслідування профучасників ринку за біржові угоди;
- створення штучної монополії «Розрахункового центру»;
- акцизний податок на операції з цінними паперами;
- зміни законодавства, які дозволяють мажоритарним інвесторам обкрадати міноритаріїв, шляхом проведення процедури “squeeze-out” за зниженою ціною;
- копіювання біржових інститутів з розвинутих країн лише «для галочки», а не для підвищення

конкурентоспроможності економіки.

Однією з основних причин сповільненого прогресу на українському біржовому ринку є відсутність попиту на ринок капіталу з причин діючої економічної та політичної систем (високого рівня корупції, просування інтересів великих компаній та інвесторів через політичні механізми, низький рівень захисту прав власності). Саме тому за рівнем розвитку біржового ринку Україна займає місце між «Ринками, що розвиваються» (Emerging Markets) та «Прикордонними ринками» (Frontier Markets) і більше наближена до другої категорії.

Проте необхідно зазначити, що розроблені напрями підвищення ефективності та розвитку біржової діяльності в Україні, серед яких можна виділити [9, С.77]:

- залучення більшої кількості суб'єктів господарювання до участі у біржових торгах як продавців та покупців;

- зменшення та оптимізація кількості бірж шляхом удосконалення державної економічної політики, що має бути спрямована на прозорість та досконалість конкурентних відносин між суб'єктами господарювання;

- уповноваження інноваційних інструментів маркетингу і торгівлі, які засновані на телекомунікаційних та інтерактивних технологіях (розвиток спеціалізованих бізнес-порталів, електронних систем дистанційного доступу до торговельних майданчиків).

Висновок. На основі проведеного дослідження та аналізу світових сучасних тенденцій біржової діяльності та реалій діяльності бірж в Україні можна зробити висновок, що існує необхідність розробки та впровадження на практиці дієвих методів підвищення ефективності національної біржової сфери, а саме спрямування розвитку біржового ринку у напрямку створення єдиної біржової системи, оптимізації кількості бірж, забезпечення ефективної біржової діяльності шляхом створення спеціальних органів та установ державного регулювання, удосконалення системи кон'юнктури біржового ринку, розробка і запровадження системи економічних заходів, спрямованих на стимулювання виробників до реалізації сільськогосподарської продукції через прозорі процедури біржового ринку.

Проте, оскільки існує багато не вирішених проблем цієї галузі економіки в Україні перспективним вбачаємо подальші дослідження питання національної біржової діяльності, а саме: нівелювання впливу зовнішніх політичних та економічних факторів на розвиток бірж та проблеми вдосконалення нормативно-правового регулювання біржового ринку.

Список літератури:

1. Біржова діяльність : опорний конспект лекцій / укладачі А.М. Одарченко, К.В. Сподар, О.О. Лісниченко. – Х. : ХДУХТ. – 2017. – С. 17-27.
2. В'югін О. Основні тенденції розвитку біржового сектору : річний звіт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://report2018.moex.com/ru/20/10/>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №463-IV

[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15>

4. Грязнова А.Г. Біржова діяльність : підруч. / Під ред. проф. А.Г. Грязнкової, проф. Р.В. Корнієвої, проф. В.А. Галанова // М. : 1996. — 240с.

5. Китайгородський П.Д. Основи біржової діяльності [Електронний ресурс]: учб. посіб. електр. вид./ П.Д. Китайгородський // Сикт. ліс. ін.-т. — Електрон. дані. — Сиктивкар : СЛІ. — 2013. — С. 9-13. — Режим доступу: <http://lib.sfi.komi.com/>

6. Кубрак Н.Р. Біржовий ринок України та перспективи розвитку / Н.Р. Кубрак, С.М. Ткач, І.Р. Урбан // Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С.З. Гжицького. — Т. 18. — № 2 (69). — 2016. — С. 84-86.

7. Гайдай Ю.В. Культура та цінності підприємства – основа стратегії бізнесу / Ю.В. Гайдай, Я.І. Шеремета // Інноваційна економіка. — 2011. — № 6 (25). — С. 82–86.

8. Пепа Т.В. Біржова діяльність : навч. посіб. / Т.В. Пепа, Т.І. Пішеніна, В.В. Лавринович // К. : Ліра-К. — 2016. — С. 9-38.

9. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. І.М. Сотник, д.е.н., проф. Л.М. Таранюка. — Суми : ВТД «Університетська книга». — 2018. — С. 75-78.

10. Білявський В.М. Людський капітал як інструмент оцінювання конкурентоспроможності організації / В.М. Білявський // Вісник Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. — 2017. — № 92. — С. 79–87.

11. Чалдаєва Л.А.. Теоретичні та методологічні аспекти дослідження механізму функціонування фондової біржі / Л.А. Чалдаєва // Фінанси і кредит : проблеми, прогнози, думки. — № 4. (118). — 2013. — С. 66-80.

12. Чи потрібен в Україні внутрішній ринок капітал [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://nv.ua/amp/nuzhen-li-ukraine-vnutrenniy-rynok-kapitala-50047173.html>

References:

1. Birzhova diyal'nist' : opornyy konspekt lektsiy / ukladachi A.M. Odarchenko, K.V. Spodar, O.O. Lisnichenko. — KH. : KHDUKHT. — 2017. — S. 17-27.
2. V'yugin O. Osnovni tendentsiyi rozvytku birzhovoho sektoru : richnyy zvit [Elektronnyy resurs]. — Rezhym dostupu: <https://report2018.moex.com/ru/20/10/>
3. Hospodars'kyy kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 №463-IV [Elektronnyy resurs]. — Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15>
4. Hryaznova A.H. Birzhova diyal'nist' : pidruch. / Pid red. prof. A.H. Hryaznovoyi, prof. R.V. Korniyevoyi, prof. V.A. Halanova // M. : 1996. — 240s.
5. Kytayhorods'kyy P.D. Osnovy birzhovoyi diyal'nosti [Elektronnyy resurs]: uchb. posib. elektr. vyd./ P.D. Kytayhorods'kyy // Sykt. lis. in.-t. — Elektron. dani. — Syktyvkar : SLI. — 2013. — S. 9-13. — Rezhym dostupu: <http://lib.sfi.komi.com/>
6. Kubrak N.R. Birzhovyy rynek Ukrainy ta perspektivy rozvytku / N.R. Kubrak, S.M. Tkach, I.R. Urban // Naukovyy visnyk LNUVMBT im. S.Z. Hzhys'koho. — T. 18. — № 2 (69). — 2016. — S. 84-86.
7. Hayday YU.V. Kul'tura ta tsinnosti pidpryyemstva – osnova stratehiyi biznesu / YU.V. Hayday, YA.I. Sheremeta // Innovatsiynna ekonomika. — 2011. — № 6 (25). — S. 82–86.
8. Pepa T.V. Birzhova diyal'nist' : navch. posib. / T.V. Pepa, T.I. Pishenina, V.V. Lavrynovych // K. : Lira-K. — 2016. — S. 9-38.
9. Pidpryyemnytstvo, torhivlya ta birzhova diyal'nist' [Tekst] : pidruch. / za zah. red. d.e.n., prof. I.M. Sotnyk, d.e.n., prof. L.M. Taranyuka. — Sumy : VTD «Universytet's'ka knyha». — 2018. — S. 75-78.
10. Bilyavs'kyy V.M. Lyuds'kyy kapital yak instrument otsinyuvannya konkurentospromozhnosti orhanizatsiyi / V.M. Bilyavs'kyy // Visnyk Kharkiv. nats. un-t im. V.N. Karazina. — 2017. — № 92. — S. 79–87.
11. Chaldayeve L.A.. Teoretychni ta metodolohichni aspekty doslidzhennya mekhanizmu funktsionuvannya fondovoyi birzhi / L.A. Chaldayeve // Finansy i kredyt : problemy, prohozy, dumky. — № 4. (118). — 2013. — S. 66-80.
12. Chy potriben v Ukrainy vnutrishniy rynek kapital [Elektronnyy resurs]. — Rezhym dostupu: <https://nv.ua/amp/nuzhen-li-ukraine-vnutrenniy-rynok-kapitala-50047173.html>

Надійшла (received) 20.12.2019

Бібліографічні описи / Библиографические описания / Bibliographic descriptions

Сучасні тенденції біржової діяльності / Є.А. Марсак, В.М. Білявський // Електронна збірка наукових праць «Е-КОНОМІКА». – Х. : НТУ «ХПІ». – 2019. - №1(3). – С. 59-63

Современные тенденции биржевой деятельности / Е.А. Марсак, В.М. Белявский // Электронный сборник научных работ «Е-КОНОМІКА». – Х. : НТУ «ХПІ». – 2019. - №1(3). – С. 59-63

Current tendencies of stock exchange activity / E.A. Marsak, V.M. Bilyavsky // Electronic collection of scientific papers «E-CONOMICS». – Kharkiv. : NTU «KhPI». – 2019. - №1(3). – P. 59-63

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Марсак Єлизавета Андріївна – Національний авіаційний університет, магістрант; м. Київ, Україна; e-mail: lisamarsak@icloud.com

Марсак Елизавета Андреевна – Национальный авиационный университет, магистрант; г. Киев, Украина; e-mail: lisamarsak@icloud.com

Marsak Elisabeth Andreevna – National Aviation University, Master's Degree; Kyiv, Ukraine; email: lisamarsak@icloud.com

Білявський Валентин Миколайович – Національний авіаційний університет, к.е.н., доцент; м. Київ, Україна

Белявский Валентин Николаевич – Национальный авиационный университет, к.э.н., доцент, г. Киев, Украина

Bilyavskyi Valentin – National Aviation University, Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor; Kyiv, Ukraine

Посилання на статтю / Reference to the journal article:

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ [Електронний ресурс] / Є.А. МАРСАК, В.М. БІЛЯВСЬКИЙ // «Е-КОНОМІКА». Електронна збірка наукових праць. – 2019. – № 1 (3). – С. 59-63. – Режим доступу до журн.: <http://e-conomics.hpi.kh.ua/index.php/e-conomics/article/view/74/58>